

eleēosynas facere possūs, sicut scriptū ē, miserere aīg
tuę placens deo. Cum ergo nos a peccatis ad bona opa
conuertimus, a superbia ad humilitatem, a luxuria ad
continentiam, a liuore et inuidia ad charitatem et dile
ctionem, ab ira et disceptatione ad mansuetudinem &
patientiam, a gula ad sobrietatem, ab avaricia ad largi
tatem, a tristitia seculari ad spiritualē letitiā, ab accidia
temporalī ad studium bonum. Quid aliud facimus q̄
eleemosynas in nosmetipſos impendimus, cum nostri
met miseremur, ne per inobedientiam mādatorū dei,
supplicijs eternis deputetur? Quid enī ait ipſe ſaluator,
proderit homīni, si uniuersum mundum lucreſ, anime
uero ſuę detrimentum patietur? aut quā cōmutationē
dabit homo pro anima ſua? et reliqua. Bene ergo et or
dinate artē misericordię exercet, qui primū ſemeti p̄m
bonis operibus et sancta conuersatione, ac uirtutum
fructibus egere non ſinit, & deinde in quoctq̄ potest,
ſiue in ſpiritualibus rebus, ſiue in corporalibus proxim
mos ſuos adiuuare non defitit.

DE POENITENTIA. Ca. XXIX.

Oenitētibus exemplum Job primus exhibuit.

p quando post funera uel flagella adhuc in sui re dargutione, etiam in cilicio et cinere lamenta pœnitudinis sumpsit dicens. Iccirco ago pœnitentiæ in fauilla et cinere. Post hunc Dauid nobis pœnitentie magisterium prebuit, quādo graui uulnere lapsus, dum audisset a prophetâ peccatum suum confessum pœnituit. & culpam suam pœnitentiæ confessione sanauit. Sic Ninius & alij multi peccata sua confessi sunt, pœnitentiæ egerunt, displicuere sibi quales fuerunt, et quales per deum facti sunt, illi placuerunt. Est autem pœnitentiæ medicamentum vulneris, spes salutis, per quam peccatores saluantur, per quam dominus ad misericordiam prouocat, quem non tempore pensat, sed præsiditate luctus et lachrimarum.

Poenitentia autem nomine sumpsit a poena, qua anima
cruciatur, et mortificatur caro. Dicta est autem poenitentia
quasi punientia, eo quod ipse homo puniendo puniat;
quod male admisit. Hi uero qui poenitentiam gerunt,
proinde capillos et barbam nutriunt, ut demonstrent
habundantiam criminum, quibus caput peccatoris
grauatur. Capilli enim pro uicibus accipiunt, sicut scriptum
est. Et crinibus peccatorum suorum unusquisque constrin-
gitur. Vir quippe si comam nutrit, ut ait apostolus,
Ignominia est illi. Ipsam ergo ignominiam suscipiunt
poenitentes pro merito peccatorum. Quod uero in cilicio
prosternuntur, memoriam peccatorum suorum eos
habere significat. Per cilicium quippe est recordatio
peccatorum, propter hedos ad sinistram futuros. Inde
ergo poenitentes in cilicio prosternimur tanquam dicentes.
& peccatum meum coram me est semper. Quod autem
cineri asperguntur, uel ut sint memores, quia cinis &
puluis sunt, uel quia puluis facti sunt, id est impi facti
sunt, unde et illi preuaricatores, primi homines rece-
dentes a deo, malis factis offendentes creare, in
puluerem unde sumpti sunt redierunt. Bene ergo in
cilicio & cinere poenitens deplorat peccatum, quia in
cilicio asperitas et punctio peccatorum, in cinere autem
puluis ostenditur mortuorum, & in circa in utroque poe-
nitentiam agimus, ut et in punctione cilicij cognoscamus
vicia que per culpam commisimus, et per fauillam cineris
perpendamus mortis sententiam, ad quam peccando
peruenimus. Poenitentie autem remedium ecclesia ca-
tholica in spe indulgentie fideliter alligat exercendum,
& post unum baptismi sacramentum, quod singulari
traditione commendatum, sollicite prohibet iterandum,
medicinali remedio poenitentie subrogat adiumentum,
cuius remedio egere se cuncti agnoscere debent, pro
q[ua]ntidianis humanae fragilitatis excessibus, sine quibus in
hac uita esse non possumus, horum dumtaxat dignitate

seruata, ita ut a sacerdotibus & leuitis deo teste fiat, a ceteris uero astante coram deo solēniter sacerdote, vt hic tegat fructuosa confessio, qđ temerarius appetitus, aut ignorantie notatur cōtraxisse neglectus, aut sicut in baptismo omnes iniquitates remitti, uel per martyrium nulli peccati credimus imputari, ita pœnitentie cōpūctione fructuosa, uniuersa fateamur deleri peccata, Lachrymę enim pœnitētum apud deum pro baptismo reputantur, unde & quālibet sint magna delicta, quamuis grauiā, non est tamen in illis dei miseri cordia desperanda, In actione autem penitūdinis (ut supra dictum est) non tam consideranda est mensura temporis, quam doloris, Cor enim contritum & humiliatum deus non spernit, Verūtamen quanta in pētō fuit ad malum abruptę mentis intentio, tanta necesse est in intentione deuotio, Duplex autē est pœnitentie gemitus, uel dum plangim̄us quod male gessimus, uel dum non agimus quod agere debebamus, Ille autem vere pœnitentiam agit, qui nec pœnitere preterita negligit, nec adhuc pœnitēda cōmittit, Qui uero lachrymas indesinenter fundit, & tamen peccare nō desinit, hic lamentum habet, sed mundationem non habet, Si qui autem per gratiam dei ad pœnitētiam cōuertuntur, perturbari non debent, Si rursus post emēdationem relicta uitia cor pulsent, dum non possunt boni cōuerstationi nocere, si talis cogitatio nō erumpat in cōsensu uel opere, Ferre enim sine perfectione uitiorum cogitationes, non est ad damnationem sed ad probationē, nec est occasio subiecti discriminis, sed potius augēde virtutis, Nam & si quis circa finem suum per pœnitentiam desinet esse malus, non ideo debet desperare, qđ in termino est ultimo uite, quoniam non deus respicit quales antea fuimus, sed qales circa finē uite existiūs, Ex fine enim suo unūquēq; aut iustificat aut cōdēnat,

a facie dominis & levius dei res ipsa
afflante oram deo sollicitus lacrimosus
afflatus confusio, qd temerarius appre-
hensione curam deo sollicitus lacrimosus
feminae iniquitates remitti, ad per-
aliquam credimus imputari, ita post
conversio, uniliter laetatur deli-
ciam punitum apud deum deli-
ciam, non est tam in magna deli-
ciam, non est tamen illi dei miseri-
tatem consideranda est mensura
solitaria. Cor enim contritum & humili-
sum. Veritatem quanta in peccato
ruperit mens intentio, causa necesse
sunt. Duplex autem est poenitentia
plangimus quod male gelimus, ut
quod agere debelamus. Ille autem
agit, qui nec parvitate preterita ac
venit da comittit. Qui vero lacry-
matur & tamen peccare non debet,
et sed mundacionem non habet. Si
nam deinde penitentiam coverturam
bent. Si ruris poli emulacionem
habet, dum non possunt bona couer-
ta cogitatione non erumpat in collectu-
m line perfectione uitiorum cogi-
tationem sed ad probationem
sibi discriminis, sed potius augende
quis circa hanc suam per peniten-
tiam, non ideo debet debeat, qd
non erit, quoniam non deus recipit
multas tales circa fine usque credidit
autem & autem iudicavit autem codicibus

sicut scriptum est. Ipse iudicat extrema terren. & alibi.
Vniuersorum finem ipse considerat. Proinde non du-
bitamus circa finem iustificari hominem per poenitentie
compunctionem. sed quia raro id fieri solet, metuenda
est, ne dum ad finem differet confessio sperata, anticipet
mors quam ueniat poenitentia. Pro qua re et si bona est
ad extremum conuersio, melior tamen est que longe
ante finem agitur, ut ab hac iusta securius transeamus.

DE SATISFACTIONE ET RECON-

CILIATIONE

Ca. XXX.

At satisfactione autem est causas peccatorum et sug-
gestionum excludere, & ultra peccatum non
iterare. Reconciliatione uero est, que post cōple-
mentum poenitentie adhibetur. Nam sicut conciliamur
deo, quando primum a gentilitate conuertimur, ita re-
conciliāur quādo post peccatum poenitēdo regredimur.
Quorū autem peccata in publico sunt, in publico debet
esse poenitentia, per tempora que Episcopi arbitrio,
poenitentibus secundū differentia peccatorū decernūt.
eorūque recōciliatio in publico esse debet ab Episcopo:
sive a presbyteris, iussu tamen Episcoporum, sicut cano-
nes Aphricani concilij testantur, ubi ita scriptum est.
Cuiuscumque autem poenitentis publicum et uulgatissimum
crimē, est quod uniuersam ecclesiam cōmouerit, ante
ab fidam manus ei imponatur. Quorum ergo peccata
occulta sunt, & spontanea confessione soli tantummodo
presbytero, sive Episcopo ab eis fuerint reuelata, horum
occulta debet esse poenitentia, secundū iudicium presby-
teri, sive Episcopi cui confessi sunt, ne infirmi in ecclesia
scandaliſcentur, uide teſtes eorum poenas, quorū poenitus
ignorant causas. Quali autem tempore post poenitentia
recōciliatio fieri debeat, ostendūt decreta Innocentij
Pape, ubi ita scriptum reperitur. De poenitentibus autem
qui sive ex grauioribus commissis, sive ex leuioribus

i